

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1994/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/23

Karar Günü:7.5.1998

R.G. Tarih-Sayı:15.06.1998-23373

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Merkezi ile ilçe örgütlerini de kapsayan 76 il örgütünün 1993 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca; Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, İhsan PEKEL, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER ve Lütfi F. TUNCEL'in katılmalarıyla 1.11.1994 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında: 'Dosyada eksiklik bulunmadığından kesinhesabın esastan incelenmesine oybirliğiyle'

karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1993 yılı kesinhesap çizelgeleri ile muhasebe defterleri, gelir ve gider belgeleri üzerinde yapılan karşılaştırma ve inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Denetimin maddî öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin 1993 yılı içindeki gelir ve giderleri birbirine denk biçimde Genel Merkez'in gelir ve giderleri 61.729.717.321.- lira, 76 il örgütünün gelir ve giderleri 48.966.172.688.- lira olmak üzere toplam 110.482.006.154.- lira olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1993 yılı içindeki gelirleri 61.729.717.321.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun; 20.232.205.665.- lirasının varlık hesabının müspet farkından, 28.504.176.000.- lirasının devlet yardımından, 306.279.975.- lirasının yapılan etkinliklerden, 50.879.700.- lirasının satışlardan, 1.136.361.200.- lirasının bağışlardan, 9.833.179.934.- lirasının banka mevduat faizinden, 1.666.634.847.- lirasının borçlanmadan sağlandığı anlaşılmıştır.

Genel Merkez'in muhasebe defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. madde hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Esas Sayısı:1994/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)**Karar Sayısı:1998/23**

Parti'nin örgütü bulunduğu 76 il örgütüncü sağlanan gelirler 48.752.288.833.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun; 4.966.172.688.- lirasının aidatlardan, 905.976.143- lirasının çeşitli satışlardan, 13.390.145.209.- lirasının çeşitli etkinliklerden, 19.676.596.552.- lirasının bağışlardan, 2.460.269.390.- lirasının genel merkezden illere ve ilden ilçelere yapılan yardımlardan, 6.317.840.288.- lirasının borçlanmadan 283.909.163.- lirasının banka mevduat faizlerinden, 751.379.400.- lirasının da varlık hesabının müspet farkından sağlandığı anlaşılmıştır.

Parti il örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümleri üzerinde yapılan incelemede sözü edilen gelirlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 61. maddesinde belirtilen kaynaklardan sağlandığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi**1- Genel Merkez Giderleri**

Parti Genel Merkezi'nin 1993 yılı içindeki giderleri 60.721.522.117.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun; 11.987.476.601.- lirasının personel giderlerine, 7.235.707.621.- lirasının yönetim giderlerine, 10.374.927.860.- lirasının seçim, tanıtma ve propaganda giderlerine, 1.157.503.447.- lirasının avans mahiyetindeki giderlere, 2.254.222.700.- lirasının illere yapılan yardım giderlerine, 27.711.683.888.- lirasının demirbaş alım giderlerine, yapıldığı anlaşılmıştır.

Parti Genel Merkezi'nin geliri ile gideri arasındaki 1.008.195.204.- liralık müspet farkın gelecek yıla devir edildiği görülmüştür.

Genel Merkez'in muhasebe defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olarak yapıldığı sonucuna varılmıştır.

Parti Genel Merkez giderlerinden (36.398.000 + 16.290.000=) 52.688.000.- liralık bölümünün Yasa'ya uygun olma niteliğini taşımadığı görülmüştür. Şöyleki;

1- Aşağıda yevmiye tarih ve nosu belirtilen muhasebe fişlerine bağlı belgelerin incelenmesinde Parti adına yapılan kimi harcamaların fatura veya benzeri belgeye bağlanmadığı görülmüştür.

Muhasebe Fişinin			
Tarihi	Nosu	Ödemenin Mahiyeti	Faturasız veya Belgesiz Tutar
22.4.1993	322/351	Satın alma	1.064.000
30.10.1993	937/986	Dış seyahat avansı	5.175.000
2.11.1993	956/1005	' '	6.794.000
5.11.1993	966/1015	' '	5.530.000

Esas Sayısı:1994/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)**Karar Sayısı:1998/23**

5.11.1993	972/1021	' '	7.485.000
10.12.1993	1106/1157	' '	5.175.000
10.12.1993	1161/1213	' '	5.175.000

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin ikinci fıkrasında 'Beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir.' hükmünden, bu miktarı geçen harcamaların fatura veya benzeri bir belge ile tevsikinin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır.

Belgeye bağlanmayan, toplam 36.398.000.- liralık harcamanın 820 sayılı Yasa'nın 76/4. maddesi gereğince Hazine'ye gelir azılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- Aşağıda yevmiye tarih ve nosu yazılı muhasebe fişlerine ekli belgelerin incelenmesinde toplam 16.290.000.- liralık harcamaya ilişkin faturanın aslı yerine, fotokopisinin muhasebe fişine eklendiği görülmüştür.

Muhasebe Fişinin			
Tarihi	Nosu	Ödemenin Mahiyeti	Faturasız veya Belgesiz Tutar
9.3.1993	179/200	Seyahat Harcaması	1.200.000 (600 + 600)
31.12.1993	1244/1296	Konaklama Ücreti	15. 090.000

Yasa gereği fatura aslının resmî kuruluşlarınca alıkonulmasının zorunlu olması halinde faturanın fotokopisi; tevsik belgesi olarak kabul edilmekte bunun dışındaki durumlarda ise kabul edilmemektedir.

Bu nedenle, 16.290.000.- liralık gider tutarının 2820 sayılı Yasa'nın 76/4. maddesi gereğince Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin örgütü bulunduğu 76 il örgütünün 1993 yılı içindeki giderleri 40.045.586.644.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun; 5.867.951.993.- lirasının personel giderlerine, 19.887.054.297.- lirasının yönetim giderlerine, 904.825.000.- lirasının illerden Genel Merkez'e veya illerden ilçelere yapılan yardım giderlerine, 7.291.001.893.- lirasının demirbaş alımına, 10.986.098.882.- lirasının seçim, tanıtma ve propaganda giderlerine, 1.108.654.579.- lirasının avans mahiyetindeki giderlere, yapıldığı anlaşılmıştır.

İl örgütlerinin geliri ile gideri arasındaki 2.706.702.189.- liralık müspet farkın gelecek yıla devir edildiği görülmüştür.

Esas Sayısı:1994/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/23

İl örgütleri kesinhesap çizelgeleri gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Sosyaldemokrat Halkçı Parti'nin 1993 yılı hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 110.482.006.154.- lira geliri ile 106.714.420.761.- liralık giderinin, eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesine aykırı olarak belgelendirilmeyen toplam 52.688.000.- liranın aynı Kanun'un 76. maddesi gereğince Hazine'ye gelir yazılmasına, 7.5.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Lütfi F. TUNCEL

Üye
Mustafa YAKUPOĞLU

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Mahir Can ILICAK